

Byly přijaty další zásady regulace invazních a nepůvodních druhů, tentokrát pro netýkavku žláznatou a klejichu hedvábnou

7.8.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Invazní a nepůvodní druhy jsou významnou hrozbou nejen v České republice, ale také v celé Evropské unii. Netýkavka žláznatá i klejicha hedvábná patří mezi 88 invazních nepůvodních druhů z tzv. unijního seznamu. Jedná se o seznam druhů, které jsou v EU nepůvodní a mohou mít významný negativní dopad na biodiverzitu, lidské zdraví či ekonomiku. Pro takové druhy zajišťují členské státy EU tzv. zásady regulace. Tyto zásady blíže specifikují podmínky jejich omezení a prioritní místa k zásahům na celostátní úrovni. Zásady regulace pro netýkavku žláznatou (*Impatiens glandulifera*) a klejichu hedvábnou (*Asclepias syriaca*) byly přijaty Ministerstvem životního prostředí dne 24. července 2024.

Obě rostliny jsou velmi dekorativní, jsou však také problematické z hlediska negativního vlivu na biodiverzitu. Klejicha hedvábná má na našem území prozatím omezenější výskyt než netýkavka žláznatá. Vyskytuje se totiž zejména v oblastech jižní Moravy a výjimečně také v teplých oblastech středních a východních Čech. Druh vytváří zapojené porosty, které nedovolují výskyt dalším druhům. Cílem zásad regulace je tedy úplná eradikace na celém území ČR, a to přednostně na lokalitách, kde existuje největší riziko z hlediska dalšího šíření.

Častěji se vyskytující netýkavka žláznatá je rozšířená po celé ČR s výjimkou některých horských oblastí. Ohniska jejího výskytu se nachází podél všech velkých řek ve středních a nižších nadmořských výškách. Netýkavka je vysoce konkurenčně schopná a má vliv na druhové složení a druhovou pestrost. Kromě toho je popsán i vliv na kompetici o opylovače či na diverzitu dalších bezobratlých (měkkýšů), narušení stability břehů řek a zvýšení rizika eroze nebo změnu vlastností půdy. Opatření je nutné zacílit na kompletní odstranění nově kolonizovaných a izolovaných lokalit menšího rozsahu, kde není intenzivní přísun semen této rostliny a kde je možné aplikovat tzv. včasné zásahy.

„Netýkavka žláznatá je většinou veřejnosti známá. Díky jejímu plošnému rozšíření a lokálním dopadům jí plánujeme regulovat. Naopak klejicha hedvábná až tak známá není a prozatím se vyskytuje poměrně omezeně, nicméně má významné dopady na biologickou rozmanitost. Proto je naším cílem její úplná eradikace,“ říká Jan Šíma, ředitel odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků.

Konkrétní opatření zásad regulace budou realizována v souladu se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, formou opatření obecné povahy, a to skrze příslušné orgány ochrany přírody (krajské úřady, správy národních parků, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR nebo újezdní úřady). Opatření obecné povahy tak aplikují priority určené zásadami regulace a specifikují konkrétní lokality či území, kde se má se systematickou regulací či eradikací v daném regionu začít, případně kdy.

Zásahy vůči invazním a nepůvodním druhům mohou být poměrně finančně náročné. Pro zajištění prostředků na realizaci zásahů je možné využít dotačních programů v gesci MŽP, konkrétně Operačního programu Životní prostředí 2021-2027 (specifický cíl 1.6 Příroda a znečištění) a národních programů, konkrétně Program péče o krajinu (PPK) a Program obnovy přirozených funkcí

krajiny (POPFK). Více informací k možnostem financování opatření proti invazním druhům, včetně aktuálních výzev, naleznete na dotačním webu AOPK ČR.

Kromě klejichy a netýkavky jsou přijaty také zásady regulace pro bolševník velkolepý a pajasan žláznatý. Těmito čtyřmi druhy však výčet plánovaných zásad regulací nekončí, neboť v průběhu následujících let budou vydávány zásady regulace také pro dalších více jak 20 invazních a nepůvodních druhů z unijního seznamu, které se vyskytují na území ČR. Schválené zásady regulace pro jednotlivé druhy budou postupně publikovány na webu MŽP.

Kromě klejichy a netýkavky jsou přijaty také zásady regulace pro bolševník velkolepý a pajasan žláznatý. Těmito čtyřmi druhy však výčet plánovaných zásad regulací nekončí, neboť v průběhu následujících let budou vydávány zásady regulace také pro dalších více jak 20 invazních a nepůvodních druhů z unijního seznamu, které se vyskytují na území ČR. Schválené zásady regulace pro jednotlivé druhy budou postupně publikovány na webu MŽP.

https://www.mzp.cz/cz/news_20240807_Byly-prijaty-dalsi-zasady-regulace-invaznich-a-nepuvodnich-druhu-tentokrat-pro-netykavku-zlaznatou-a-klejichu-hedvabnou